

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztőség:
Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők.
Bérmintion leveleket csak ismert kézzel fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:
Az „Aradi Nyomdatársaság”, az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában van. Hová hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok bérmentre küldendők.

Előfizetési árak:

Helyben	Vidéken
Égész évre . . . 12 ft	Égész évre . . . 14 ft
Fél évre . . . 6	Fél évre . . . 7
Negyed évre . . . 3	Negyed évre . . . 3.50
Egy órára . . . 1	Egy órára . . . 1.50

Egyes szám ára helyben 5 kr., vidéken 6 kr.

Hirdetéseik díja:
Nyolc hasábos petítor egyszeri hirdetésül 5 kr.
Minden következőnél . . . 4.
Bélyegdíj külön . . . 30.
Nyilvánt. sora . . . 15.

Az elkeresztelési kérdés megoldása — mint a „Pesti Hírlap” jelenti, — közvetlen küszöbön áll s alig lehet benne kétség, hogy a kormány és a főpapság között a kontroverzió három nap alatt végleg el lesznek oszlata, ami ezáltal egyet jelent az alsó papság és közvélemény megnyugtatásával, mivel az áldatlan haroz folytatását — néhány jelentéktelen ultramontanon kívül — voltaképen senki sem kívánja s maguk a pártok sem voltak képesek határozott állást foglalni a sokféleképen elcsavart és tulhajtott kérdésben. — Pénteken ugyanis 6 Felsője elnökelete alatt minisztertanács volt; előtte a korona Szapáry miniszterelnököt és Csáky kultuszminisztert fogadta. Nincs kétség benne, hogy az alkalommal a király a békés megoldás módjáról tanácskozott a miniszterekkel. Erre mutat az is, hogy Simor hercegprímás Esztergomból már Budapestre érkezett s onnan Gödöllőre ment, ahol 6 Felsője fogadta. A megegyezés még a dolog természetéhez képest nem következett be; azonban a nézetek annyira közel állanak már egymáshoz, hogy az ügy rendezése az állam tekintélyének sérelme nélkül s a kath. dogma kimelésével okvetlen várható. Hír szerint a febr. 26-iki rendelet egy másik rendelet által fog helyettesített, mely az állam felügyeleti jogát az anyakönyvek fölött biztositani fogja, még pedig olyformán, hogy a vegyes házasságokból származott gyermekek keresztelését, az illető szülők maguk jelentik be nemcsak az érdeket lelkésznek, hanem az e célra kikirendelő törvényhatósági vagy községi községnek. A törvényhatósági vagy községi község pedig havonként kötelesek lesznek illető törvényhatóságuknak a náluk bejelentett vegyes házasságokból származó gyermekek által vezetett anyakönyvi kivonatot bemutatni. A kihágási törvény 53. §-a pedig módosítás alá fog kerülni. Az 1888. évi 53. toz. módosítása azonban nem fog szólni.

ságyi miniszteriumban már folyamatban is vannak az előmunkálatok.

A képviselőház közoktatási bizottsága szombaton a kultuszminiszternek a közoktatási ügy mult évi állapotára vonatkozó jelentését tárgyalta. A bizottság hozzájárult azokhoz az alapelvekhez, amelyek szerint a miniszter a közoktatási tanács ujjászervezését tervezi. A népoktatásra vonatkozó részről felszólalt Hagara Viktor előadó, Jónás Odón és Kiss Albert. Csáky miniszter a felszólalásokra ezeket válaszolta: A tanfelügyelői munkákör ápsztásán folyton fáradozik, hogy a tanfelügyelők minél gyakrabban meglátogathassák az iskolákat s ezáltal megfelelő eljárás mellett az iskolálatogatók bevonását is tervezi. Azzal, hogy a felső leányiskolák és középkereskedelmi iskolák kivételével a tanfelügyelők működése alól, e célból új állások kretálásának, nem érthet egyet, de az igenis megfontolást tárgyát képezheti, hogy ez intézetek felügyelete kevésbé elfoglalt közegekre bízassék. Ami a népoktatás költségét illeti, sajnalja, hogy nem fordíthatunk ma e célra többet, de mégis csak örvendetes jelenség az, tekintettel a mulra, hogy immár oda jutottunk, hogy fokozatosan emelhetjük a népoktatásra fordított összeget. Szólv mindíg azon a nézetem volt, hogy ha a pénzügyi helyzet nem engedi, vérző szívvel bár, de e tärca vezetőjének is alá kell rendelnie magát a pénzügyi egyensúly követelményeinek, de ha a pénzügyi helyzet javul, e tärczának nem szabad hátramaradnia. A tanítók javadalmazásának ügyével szölv behatólag foglalkozik s legközelebb meg fogja állapítani az összegyűjtött adatok alapján ama szükségletet, mely fedezendő lesz a tanítók fizetésének némi emelése esetére. A tanítói fizetések szabályozása elhatározott szándéka szölvnek. Szükséges, hogy az állam lépjen közbe — megfelelő jogokban való részvétel mellett — ott, hol a felekezetek nem képesek arra, hogy biztositásuk legalább 300 forint tanítói fizetésnek rendesen, készpénzben való kiszolgáltatását. Szölv is szívesebben látna nagyobb mértékű haladást, de megnyugtatta az, hogy haladás van s hogy a haladásban is fokozati különbség észlelhető, a mennyiben ez nagyobb, mint az előző évben volt. Ha lehetséges lenne a katonai kiadások leszállítása, rég megtetta volna az ország kormánya, de az adott viszonyok közt bizonyára előtte szölv sem kezdeményezhetné, még ha saját elhatározásától függene is.

Ezzel a tárgyalás folytatását hétfőre tüzték ki.

Legújabb posta.

A bolgár kormány rekonstrukciója. A bolgár kabinet ki van egészítve. Greco volt miniszter külügyminiszteré, Beltscev pénzügyi államtitkár pénzügyminiszteré nevezték ki. A kinevezéseket általánosan a legkedvezőbbben fogadják. A szobránje szombati ülésében Stambulov miniszterelnök felolvasta az új miniszternek kinevezésére vonatkozó fejedelmi dekrétumot. A szobránje e kinevezéseket hosszantartó tetszssel fogadta.

A közép-amerikai bonyodalom. Tegucigalpából érkezett távirati jelentés szerint Bogran elnök csapatai heves harc után foglalták el Tegucigalpát. Hír szerint az inszurgensek meg megszálva tartják a kaszárnyát, melynek ágyzását folytatják. A fölkelés jó részt le van verve.

Toldas a Mannlicher-puskához. A Mannlicher-puskára ezentul kis szakot vonnak, mely a kilőtt és kihulló töltényburkokat fogja felfogni. A vitorlavászonból készített zsák mintáját, melyet egy Budapesti kapitány és fegyverkovács készített, elfogadták már a bécsi és berlini hadügyminiszteriumok, meg a honvédelmi miniszter. A fitalalók szabadalmukat eladták egy magyar gyárnak, mely fegyverrészeket szállít a közös és német hadseregnek, meg a honvédségnek. A töltényfogók készítéséhez haladéktalanul hozzá fognak látni.

Naptár.
November 17. Hétfő. Róm. kath. naptár: Gergely. — Protészta naplák: Hugó. — Görög-keleti naptár (nov. 5.): Galaktion — A nap két 7 óra 11 perczkor, nyugszik 4 óra 20 perczkor.

HIREK.

A koszorukiallítás az árucarnokban tegnap megnyitott. Délélett összesen mintegy 60-en látogatták meg, de délután annál több látogatója volt a szép kiállításnak.

Két püspök életveszélyben. Desseffy Sándor csanádi püspök, midőn vendégével, Bubic s Zsigmond kas-

sai püspökkel Temesvárot a jözsefkülvárosi zárdába hajtattott, pénteken délután váloságos életveszélyben forgott. Mikor a diszhintó, melyben a két püspök ült, a Rezső-utczába befordult, ott egy módosi fuvaros lovai megbokosodtak és kicsi hiba, hogy a parasztkocsi rudja be nem furdótt a hintó hátuljába. A szegény fuvaros minden erejét összeszedve, igyekezett megfúkezni lovait, ami nagy nehezen sikerült is neki a járókölök nagy izgatottsággal szemléltek a jelenetet.

A korcsolyaegylet vasárnap akarta megtartani rendes közgyűlést, de a tagok nem jöttek össze határozatképes számban. Enneköfgra a közgyűlés jövő vasárnap fog megtartatni, mikor is a jelenlevők, számukra való tekintet nélkül, határoznak.

Szorb oktatási tervezet. Brankovics szorb pátriárka megbizta az Aradról Temesvárra kinevezett Szakra k szerb lelkész, hogy készítsen tervezetet a szorb kolostorokban alkalmazandó theologiai oktatásról. Sakrak, a tudományos lelkész, ezt a tervezetet már elkészítette s az a legközelebbi kongresszus elé fog kerülni.

„Az aradi Tornaegyesület” szombati házi ünnepélyéről már röviden megemlékezünk, melyről most tudósítunk a következőket írja: a lyceumi tornaterem csendes egyhangúsággal életlenk megarvartá e hó 15-én, az ott szép számban megjelent s nagybörzst csinos hölgyekből álló közönség, mely mind végig élénk érdeklődéssel nézte életrevaló egyesületünk csinos mut tványait. Pont 6 és fél órakor vonultak be a Rákóczy induló hangjai mellett a csinos dreszbe öltözött tornászok, száma 22-en, élükön Nagy Sándor művezetővel s egyszer körülvönulva a terem közepén sorakoztak. A sorrend első számaként a rendgyakorlatok köréből 4-es sorokkal negyed karvayodást végeztek, mely után kezdetét vette a szabályozott torna, mely hosszu ruddal, mely csinos képet nyújtott. Most következett az általános szertornázás két csapatban. Az első csapat Mészáros Lázár vezetésével, a második Nagy Sándor vezetésével ug ró s a m olyan mutatott ügyes gyakorlatokat. Majd az ügyesebb tornászok a korláton végeztek szép gyakorlatokat, kik különösen kitűntek Viski, Izstray, Mészáros, Schifferer, Weiss, Kotzián, Bródy, Maly, Zborovszky, Babeszkó, stb. A sorrend 5-ik száma magas ugrás ruddal volt, melyen Viski tüntette ki magát. A 6-ik szám súly emelés volt, melynek kitűntek: Izstray és Bródy, kik a 28 kilogrammos vasgolyókat könnyen és szépen emelték egymásután többször. Végül a nyújtón, a tornászok eme kedvelt tornaszeren szabad tornázás címén sikerült gyakorlatokat végeztek farságot nem ismerő tornászok. Ezzel az ünnepély véget ért s a tornászok az elnökhöz felé arcvonalat formálva, Nagy Sándor művezető beszédet intézett az elnökhöz, melyre Robitsek Ágoston dr. egyesületi elnök válaszolt, kiemelve az ünnepély sikerét, mely annál meglepőbb, hogy arra a tornászok éppen nem készültek s ugyzólván a mindennapi működésüket mutatták be, melyből nemcsak ő, de mindenki meggyőződhetett, hogy az Aradi Tornaegyesület ma is magas színvonalon áll s elsőséget a vidéki egyletek között megtartotta s a fővárosi tornaegyletekkel párhuzamosan halad. Kitarásra és szorgalomra buditotta a tagokathogilyen eredményt konstatálhasson a jövőben is.

A ünnepély után Wittmann Károly vendégüljöben társasvacsorára gyűltek a tornászok, kik között ott voltak Robitsek Ágoston dr. elnök, Sallai Béla dr. alelnök, Kornay Károly, Venter Gerő, Martini Gyula, Steinitzer Pál dr, Halász Jenő, Mészáros Lázár, Illmann Ottó, Zubor Gyula, Csepreghy Endre, Magyar Alajos, Nagy Sándor stb. A banketten 30-an vettek részt. Az első felköszöntőt Nagy Sándor tartotta, lelkes szavakban életvén — Robitsek Ágoston elnököt, mire az elnök szelemes felköszöntővel válaszolt, életve a békés-csabah ünnepélyben résztvett tornászokat, élükön Nagy Sándor művezetővel, kit Jasonhoz hasonlított, ki egy lelkes csapattal elindult az arany gyapjút keresni és megtalálta azt, hová az aradi tornaegyesületnek dicsőségét, diszoklevelet, mely a tornaterembe kifüggesztve hirdetni fogja az aradi tornászok dicsőségét. A kedélyes lakoma éjfélig tartott.

Ki ad el szölvesszöt? A ménesi vinczellérképeze igazgatóságától a következő értesítést vettük. A földmívelésügyi magyar királyi miniszterium felhívja mindazon szölvtermelőket, akik nagyobb mennyiségben különféle amerikai fajú sima és gyökeres vesszök felett rendelkeznek — és azokat áruba bocsájtani hajlandók, hogy ebbeli készleteikkel a sima és gyökeres vesszök árának fajnökenti kitüntetésével — mielőbb, de legkésőbb folyó évi november hó 30-ig hozzá feljelenteni sziveskedjenek.

Az állását felfüggesztett borosjenői kir. telekkönyvvezetőröl szölv hírlök oda kell módositannuk, hogy a felfüggesztést nem az aradi, kir. törvényesök elnökének, hanem a fegyelmi bíróság határozatából kifolyólag történt.

Jegyzőválasztás. Soborsini közjegyzővé Bárdy Kálmán volt burzsuki (Hunyadmegye) jegyzőt választotta meg a képviselőtestület.

A „Pecskai Dalkör” által e hó 22-én rendezendó dalestély igen sikerültnök ígérkezik. A rendezőség a műsort következőleg állapította meg: 1. (Zsakovszky) Dalkör. Éneki a pecskai dalkör. 2. (Petöfi Sándor) Az örült. Szavalja Maurer Mihály. 3. (Schumann) A két gránátos, ballada. Éneki Buja Sándor. 4. (Heller St.) „Die Felle”, (a pisztráng), caprice brillante. Zongorázza Gartner Ilonka. 5. Magyar népdalok. Éneki Daya Balázs, az aradi színház tagja. 6. (Artot J.) Souvenir de Bellini. Hegedüli Boldizsár Kálmán. 7. Kuplétek: „Rim”, „Czupasz” és a „Fenyegerekek”-ből az „Óra” kupléte. Éneki Nyilassy Mátyas, az aradi színház tagja. 8. (Huber Károly) „Magyar királyinduló”. Éneki a pecskai dalkör zenekari kísérettel; a zongora-kíséretet Bedrich János ur szivességböl vállalta el. Az előkészületek a szereplők részéről javában folynak, a rendezőség pedig semmi áldozatot sem kímélve fáradozik, hogy ezen rendkívül érdekesnek ígérkező dalestély minden tekintetben sikerült legyen. Az érdeklődés máris nagy s hallomás szerint vidékiek, söt Aradról is sokan érkeznek ez alkalomra. Annyi bizonyos, hogy Pécska közönségének ritka s művelvetben gazdag estélyre van kilátása, melyet a szép iránt mindenkor lelkesedü tudó közönség — reméljük — pártoland is.

Színész-adoma. Nyilassy Mátyas egy nagy társaságban folkérték, hogy mondana néhány vicczet.

Nem tudok, mondja Mátyas, de egy álmodat elbeszélhetem.

Halljuk!
— Azt álmodtam, hogy meg vagyok halva. Felkeltem siromból s megjelenve a mennyország kapuja előtt; kopogtaték. Péter kinézett, rám mordult s azt mondta, hogy takarodjam, mert színészek nem bocsáttatnak be a mennyek országába.

Nagy szomoruan feküdtem vissza siromba, mikor egyszer csak hallom, hogy egy komikus kollegám, a kiröl némelyek azt mondták, hogy jobb mint én szintén meghalt.

De hallom azt is, hogy Péter minden akadály nélkül bebocsáttotta öta mennybe. Méltatlanokva keltem fel siromból és elöje álltam Péternek:

— Uram! én meg vagyok sérve. Ön beeresztette x-et, akiröl azt mondták, hogy még nagyobb színész mint én, hát ez az igazság? Engem nem ereszt be.

— Mit beszél itt bolondok? — vágja vissza Péter, engem fel nem tilt, hiszen x. — soha, de soha nem is volt színész, nem is úgy néz ki.

Erre kollegámat sajnálva újra visszafeküdtem siromba.

A mácsal falkavadásztársaság mai meetje, lassu falkával, a 84. szíamu örhnáln lesz délelött 11 órakor.

Szenzációs macska. Tegnap délelött egy aradi uri háznál egy beteg macska megharapta az egyik leánygyermek állát. A macskaharapás nagy szenzációt keltett, mert ettöl a háztöl került ki az a kutya, meg az a szölv is, ki néhány héttel ezéltöl a vezetéség borzasztó kinyjai között kimult. Megfoghatatlan, hogyan lehetett e háznál meghagyni a vesztéségi eset után kutyát, avagy macskát! A megharapott leányt orvosi ápolás alá vették, de mert a háziak nagyon szeretik azt a macskát, nem akarják elhinni rossz híret s nem akarják a peczér kezére juttatni. A eset városszerte nagy szenzációt keltett.

A honfoglalás éve. Salamón Ferencz történettudósunk a honfoglalás évének meghatározása közben egy csillagászati följegyzésre akadt. A bolgár hadjárat ugyanis közvetlenül a honfoglalás előtt volt, a bolgár hadjáratról pedig Georgius Monachus azt írja, hogy akkor,

(a bolgár hadjárat megkezdésekor) „a p-fogyatkozás állott be, úgy hogy éjjel lett a hatodik órában és a csillagok megjelentek”. Salamón e följegyzésre még 1883-ban figyelmeztette Lakits Ferencz drt és fölkérte, hogy számítsa ki, mely időben lehetett az említett napfogyatkozás. Lakits 7 évi munka után most közli kutatásainak eredményét. „Természet-tudományi Közlöny”-ben. Lakits a 887. évtöl 896-ig előfordult 21 napfogyatkozást tette megfigyelési tárgyává s azt kereste, mely melyik volt az a napfogyatkozás, mely ez időben Byzanczban a napnak hatodik órában, tehát déli 12 óra körül érte el teljességét. Eza fogyatkozás a számítások szerint 1891. a g u s z t u s 8 - a n l e h e t e t t, mert akkor sötétült el a naptáryerő 90 százaléka éppen déljában. A többi fogyatkozás részben csak részleges volt Byzanczra nézve, részben pedig nem is volt látható. Ez adatok tehát azt mutatják, hogy a bolgár háboru 891-ben volt s emélfogra a honfoglalás csak ezután történhetett meg az egykoru följegyzések szerint. Nincs tehát igazuk azoknak, akik azt állítják, hogy a magyarok e hazában 889-ben jelentek meg először.

A békés-csabah gözgépközleket és kazánfűtöket vizsgáló bizottság elhatározta, hogy jövőben a vizsgákat minden hónap utolsó vasárnapján d. u. 3 órakor tartja, van szerencsém erröl a tekintetes címet, oly megjegyzéssel értesíteni, hogy a legközelebbi vizsga a folyó hó 30-án (Vasárnap) d. u. 3. órakor fog megtartatni. Gyulán 1890. November 14-én. A kir. államépítészeti hivatal: Hanár Alajos (kir. mérnök).

A tüdővész gyógyítása. A német császár, hírszerint, azt óhajlja, hogy a birodalmi gyűlés, vagy a porosz képviselőház 2,000,000 márka nemzeti adományt szavazzon meg Koch számarra, az egyik milliót neki magának, mint nemzeti jutalmat, a másikat pedig bocsátása rendelkezésére, hogy egy emelendő új kórházban tovább alkalmazhassa és fejleszthesse találmányát. Berlinben mársól nem beszélnek most, mint Koch czikkéről. Jóllehet, már egyszer demenáltak, mégis újra fölmerült a hír, hogy a tüdővész gyógyszeré, mint azt már Koch tanárnak augusztusban tartott előadásán gyanították, aranyianidott tartalmaz, azonkívül talán még gumókercu bacillussal is keverték. Számos külföldi orvos bejelentette Berlinbe érkezését Koch előadására. Erre való tekintettel e hó 26-ára halasztották az előadást, hogy a távolabb lakó orvosok is kellő időben megérkezessenek. Koch azonban berlini orvosok szükebb körében már előbb is be fogja mutatni új gyógyszerét. Munkatársainak is megengedte, hogy a nödszerével elért eredményeket közölhesse orvosi körökben. Hogy Koch czikke előbb juttott bécsi mint berlini lapok közbe, az sokféle rekrimiacziókra ad okot. Vizsgálatot is emlegetnek. A felfedezés csak a szocialdemokratáknak nem tetszik, fő lapjuk lenözöen nyilatkozott róla, mert „a felfedezés csak a gazdagokat teszi meg gazdagabbakká, mert a betegnek közülök a vagyon mellé még egészséget is ad.” De ezzel tudva moudott valótlanúságot, mert tudomásu, hogy szegény betegek ingyen fognak részesülni a nagy felfedezés áldásaiban.

József főherczeg cigánylevelo. Liptó-Szent-Miklós környékén él egy Rejbuta Emil nevű tisztelbeli cigány. A dolgot úgy kell érteni, hogy Rejbuta Emil liptó-szent-miklósi polgári családböl származott, öt gimnáziumi osztályt végzett, de aztán, hogy, hogy nem, a oryánnyok közé keveredett s cigánylevelánt vevén feleségül, beállott maga is cigányvauak. Igen intelligens ember, a cigányosság között nagy tekintélye van szigorúan ügyel arra, hogy társai tisztességos életet folytassanak; s a tolvajokat mindig maga jelenti föl. A mi nap, mint a „P. L.” írja, ez a Rejbuta folyamodott József főherczeghez, hogy tanulmányozás végett adjon neki egy példányt cigányzótárböl. A főherczeg, úgy látszik, meglátta a folyamodásból, hogy intelligens emberrel van dolga s azzal tisztelt meg Rejbutát, hogy irt neki egy sajátközű cigánylevelant s emellett tíz forint kíséretében elküldötte a kívánt művet.

Meggyilkolt menyecske. Harasztiban a talu egyik legmódosabb parasztlegénye, ifj. Schuster Ferencz, négy nappal ezelött ilte meg a lakodalmát Haksbacher Máriával, akinak az atya hosszu ideig bírja is volt Harasztinak. A fiatalok az öreg Haksbacher házába költöztek, amely alig néhány lépésnyire van a vicznális vasut állomásától s vele szemközti áll a faluháza. Egy kis utczai szobát foglaltak el, míg az öregok az udvari szobában húzódtak meg idösebb leányokkal és ennek az urával. Tegnap

délután a fiatal férj meglátogatta a községben lakó édesanyját; vele ment az apósa is, aztán mind a hárman betértek Haksbacher Mátyas korcsmájába, ahol esti 11 órakor időgáltak. A mikor Schusztar Ferencz hasatért az apózával, feltűnt neki, hogy szobájának mindkét ablaka tárva-nyitva van s nincs betéte a kapu sem. Csak hogy ez máskor is megvolt már, hát minden rossz sejtésem nélkül ment tovább. A konyhában az öreg balra, a jobbra fordult s égő gyujtóval nyitott be a szobába. Meg akarta csókolni a feleségét s akkor látta, hogy vértől borítva holtan fekszik az ágyban. Kétségbeesett kiáltásaira rohantak a szomszédokba lakói is, akik mély álmukban nem hallottak semmit a zajt. A szoba közepén hevert a véres ázó, amelynek egyetlenegy ütése ilte meg a négy napos menyasszonyt. A gyilkosnak sietős volt a dolga mert attól tartott, hogy a szomszéd szobában mégis fölébred valaki és nyakára csóditja a többieket is. Még csak a pénzt szedte össze, amelyet a menyecske az ugynevezett „menyasszony-táncz“-czal szerzett a lakodalman, aztán kiugrott a nyitott ablakon, otthagya a gyilkos szerszámot, amely könnyen áruelőlévé lehet. Harasztin is meg van az a szokás, hogy a legények pénzzel váltják meg azt a gyönyörűséget, hogy a menyasszonnyal tánczolhassanak. Mivel Haksbacher Mária a legzebb leány volt a faluban, kézzel-kézzel a tánczoló fiatalok s özsze gyűjtötték hatvanegypengő forintot. Ennek a pénznek éppen a felét szedte el a gyilkos, de állítólag a fölfeszített szekrényből is elvitt néhány ruhadarabot. Talán a menyasszonyi ruhát akarta megkeríteni.

Rövid hírek. Nagy-Kikindáról jelentik, hogy a belügyminiszter Deschan főszolgabírói felfüggesztette állásától, tiszta szabályozási pénzek törvényellenes behajtása miatt. — Fiumében az állami polgári iskola igazgatója és több tanára ingyenes magyar nyelvi tanfolyamot nyit felöltök számára a Zichy Agost gróf kormányzó fedezeti a világiatái költségeket. — Kis-Küküllő megye köispánja, Kuti Albert marosvásárhelyi ügyvédt helyettes tiszti

ügyészre nevezte ki. — A vágbeszerkezeti kompkasztrofa áldozatainak száma, újabb adatok szerint nem olyan nagy, mert „csak“ 10—12 ember veszett oda; ami ugyan nagyon is elég. — A lécei törvényesiek előtt holnap kezdik meg a tárgyalást ama batizfalvi lakosok ellen, kik hét embert vertek agyon, mert gyujtogatás gyanuja esett rájuk; a vádlottak harminczeten vannak.

Pénzüket ne dobjuk ki haszontalan szerekért. Kismarton. (Magyarország.) Tekintetes ur! Becses soraiba válaszolva tudatom, hogy a küldött Brandt Richard gyógyszerész-féle svájci labdacsokat nem csak én, de mindazok, kik tanácsosra használták, igen kitünő szernek találták. E labdacso legjobbatását tapasztaltuk nevezetesen a következő bajokban: makacs székrekedésben, gyomor puffadás mellett, rossz emésztés, elnyálkásodás, szédülés, fejfájás s aranyérb. Én 6 doboz elhasználása után, leljesen jobban lettem, most már hivatásomnak is eleget tehetek, ajánlani is fogom e kitünő szert mindenkinek, a ki e fajta betegségben szenved, mert bizony nagyon megérdemli. Teljes tisztelettel, önnök hálás lekütelezettje Hacke József cs. k. nyugalmazott főorvos. — Brandt Richard gyógyszerész svájci labdacsoi dobozonként 70 kr. kaphatók a gyógyszerészekben, de figyelni kell a fehérceresztre vörös mezőben a Brandt Richard névaláírására.

Színház.

— „Az örmény“-ről, mely ma hétfőn másodszer kerül színre az aradi színpadon, a budapesti lapok rokonszenvesen írnak és konstatálják a darab zajos sikerét.

A „Pesti Hirlap“ így ír: „Törös Tivadár „Az örmény“ című népszínműve tegnap este került először színre Aradon és szép sikert aratott. A darab tele van helyi vonatkozásokkal (?) melyek

nem tévesztették el a hatást. Persze szerelmes históriáról folyik benne szó; Kerrebecz arad-pernyáival korcsmáros, a zsidó, de kitérni kezd Márkus szatócsos akára erőszakolni Naszta leányát, hogy veje segítségével kifizesse a 400 frtot, melylyel az örmény Afghanzisztán Vártánuk tartozik. A leány azonban a szegény Márián klerikust szereti, s inkább szölgálni megy, sem hogy a szatócs legyen. Szerencsére akad egy szemfüles reporter, ki Márián iránti barátságából úgy rájesszt az örményre, hogy ez megígéri a korcsmárosnak, hogy nem sürgeti a tartozást, ha a pópajelőltöz adja Naszta. Egy csomó kisebb szerep képei keretét a szerelmes történetnek. A „Bolond Istók“-ból ismert Afghanzisztán Nyilassy személyesítette igen ügyesen. S o m l ó n é - V a d n a y Vilma szemrevaló román fáta volt, s különösen a „Stii tu“ kezdetű román dallal keltett nagy sikert. Doroghy Laura, Gondáné, Tárnoki Giza, Kovessy Szilágyi leány érvényre juttatták a darabot, melynek zenéje Barna Izsó karmester dicséri. A szerzőt minden felvonás után hívták; tapsban, virágban bőség uralkodott.

A „Fővárosi Lapok“ ezeket mondják: „Pénteken zajos premiére volt az aradi színházban. Törös Tivadár lap-szerkesztőnek „Az örmény“ című életképe került színre, általános derültsgé közt. A darabban a főszerepet a „Bolond Istók“-ból ismert Afghanzisztán játssa, kit Nyilassy kacagató tréfakkal mutatott be. S o m l ó n é asszony mint kedves román fáta, Kovessy mint antiszemita zsidó szatócs, Szilágyi Vilmos mint kupléző reporter sat. sok tapsban és kihívásban részesültek, a szerzővel együtt. Barna Izsó karmester ügyes zenéjét (kuplék-ok, keringők, román dalok) szintén dicsérik. „Az örmény“ előreláthatólag kasszadarab lesz.

A „Pesti Napló“ hozza a legelismertebb referátát a darabról, a következőkben: „Aradon, mint nekünk távirják,

tegnap este érdekes premiér volt. Törös Tivadárnak, az „Aradi Közöny“ segéd-szerkesztőjének „Az örmény“ című életképet adták telt ház előtt nagy sikerrel. A darab, melyben szereznek a „Bolond Istók“-beli Afghanzisztán Vártánja játssa a főszerepet, új, eredeti és hatásos alakot hoz színi az örményben, melyet Nyilassy rendkívül jó kedvvel játszott. S o m l ó n é - V a d n a y Vilma mint Nasztaszia román fáta, egész estén át ovációk tárgya volt és „Stii tu“ kezdetű román dalát háromszor megújrázták. Kovessy mint antiszemita zsidó krájlér szintén igen kacagató volt. A darab hatása felvonásról-felvonásra emelkedett. Barna Izsó zenéje tetszett, s öt is minden felvonás után többször lámpák elő hívták Törös Tivadárral együtt. „Az örmény“ bizonyosan rövid idő alatt be fogja járni az összes vidéki színpadokat.

A „Pester Lloyd“ szintén konstatálja a nagy hatást, mit „Az örmény“ tett, és ebben megadja a megillető részt a Barna Izsó pompás muzsikájának is; majd S o m l ó n é t, Nyilassy t, Kovessyt, Doroghy Laurát és Szilágyit dicséri.

A darabról a „Temesvári Zeitung“ is rendkívül rokonszenvesen emlékezik meg, teljes sikert konstatálva, és dicsérve a gondos rendezést és a pompás előadást.

Aradvárosi színház.
Evadébrlet 49. szám.
Havibérlet 15. szám.

Hétfőn, 1890. november 17-én:
AZ ÖRMÉNY,
vagy: a radnai bucsu.

Legújabb eredeti önekes bohóság, román dalok-ka és tánczok 3 felvonásban. Írta: Törös Tivadár. Zenéjét szerette: Barna Izsó.

SZEMÉLYEK:

Kerebecz Gávrilla,	— — — — —	Szakós.
Anika, felesége	— — — — —	Földessé.
Nasztaszia, leánya	— — — — —	S. Vadnay V.
Márkus Márk, pernyáival szatócs	— — — — —	Küvessi.
Márián Kornél, papnövendő	— — — — —	Póchy.
György, papnövendő szolgál	— — — — —	Dapka.
Juon, Kerebecz nevelt fia	— — — — —	Tapolczai.
Afghanzisztán Vártán,	— — — — —	Nyilassi.
Bodrasz, fia	— — — — —	Róza.
Fellinger, lippai kereskedő	— — — — —	Kormendi.
Helén, leánya	— — — — —	Doroghy L.
Harapszin, zsamossujvári bucsus asszony	— — — — —	Gondáné.
Kedves, reporter	— — — — —	Szilágyi.
Halmi, elnök	— — — — —	Somló.
Kásás	— — — — —	Palotai.
Barkay	— — — — —	Kassay.
Völgyi	— — — — —	Czakó.
Zergai	— — — — —	Szabó K.
Korcsyó	— — — — —	Bácsa.
Mályvai Clarise	— — — — —	Tárnoki G.
Halóvány Viola	— — — — —	Arányi Bella.
Lipai vendéglős	— — — — —	Korek.
Fűpincér	— — — — —	Erdeily.
Pincér	— — — — —	Szabó J.
1-80/ vendég	— — — — —	Sárosi A.
2-ik/ vendég	— — — — —	Szakácsnő.
Tejes asszony	— — — — —	Ajtáiné.
1-80/ tejesleány	— — — — —	Ligeti Józsa.
2-ik/ tejesleány	— — — — —	Kornád Irén.
Völgény	— — — — —	Tomosvári.
Menyasszony	— — — — —	Takács J.
1-80/ vőfély	— — — — —	Koresek.
2-ik/ vőfély	— — — — —	Hornádi.

Pernyáival tejárúnók, lakodalmas nép mindkét nemből, a népművet rendező bizottság tagjai, radnai bucsusok, csipány-énekes, gyermekzenekar. — Történet: az 1-80 felvonás: az Arad-külvárosi Pernyáival; a második felvonás: Radna-Lippán, a harmadik felvonás: Az aradi városigotben. — Idő: jelenkor.

Az első felvonásban „Kalugertáncz“-ot eljáruja: Kerekes Mihály.

A 3-ik felvonásban az uj-aradi gyermekzenekar közreműködése.

Kezdeté, 7 vége 10 órakor.

Felölös szerkesztő: **Vásárhelyi Béla.**

Füstölés!

A t. cz. közönség figyelmébe ajánlom, hogy üzletemben következő jutányos árak mellett vásárolhatja be napi szükségleteit husneműekben, u. m. fiatal sertésus $\frac{1}{2}$ kilo **csak 22 kr.**, egész tiszta csak szalonna és hájból olvasztott zsir $\frac{1}{2}$ kiló **27 kr.**, paprikás, füstölt, porzsólt szalonna kilója nagyban **52 kr.**, kicsinyben **54 kr.**, ezenkívül mindennemű tisztán kezelt és legjobb minőségű kolbászok, valamint friss töltelék a legjutányosabb árak mellett.

Füstölésre elfogadok sertésust minden mennyiségben, mely czélből a t. cz. közönségnek igénybevételére ajánlom **husfüstöldemet.**

A t. cz. közönséget pontos kiszolgálásról biztosítja

ROMÁN GÉZA.
Aradon, templom-utca 3. szám.

748-310

Füstölés!

Hirdetmény.

Weisz Dávid magánzálogüzletében 1887. évi október 13-án tartott árverésen eladott zálogtárgyak után befolyt feles összegből a felek részére még a következő összegek kezeltnek a városi pénztárban:

Zálog tárgya	Ár	Zálog tárgya	Ár	Zálog tárgya	Ár	Zálog tárgya	Ár
4111	58	35475	89	43093	2 38	46249	3
4879	2	35512	80	43240	6	46257	24
5885	18	35789	26	43287	92	46293	39
10537	50	35970	42	43551	43	46395	4
10907	67	36000	44	44740	26	46396	89
70665	38	37445	22	44752	8 33	46451	80
11003	74	37612	38	44799	37	46462	97
11062	50	37689	12	44833	18	46464	8 27
11584	14	38416	27	44862	38	46530	43
11628	10	38451	92	44864	22	46573	32
11719	18	38462	1 28	44968	40	46596	52
12227	50	38920	30	45036	51	46635	1 08
12249	80	38972	20	45098	72	46754	1
12413	10	38997	5	45102	42	46754	22
12420	38	39586	78	45110	1 07	47000	19
12477	82	41205	95	45151	39	47063	62
12518	6	41405	1 64	45205	64	47074	11
12538	1 93	41525	49	45231	28	47180	51
12590	72	41574	52	45308	23	47124	27
12648	8	41805	28	45338	17	46187	44
12759	25	42008	68	45461	6	47199	18
12836	2 37	42107	32	45485	2	47216	14
12920	55	42125	38	45505	6	46951	74
13053	42	42139	34	45537	70	47243	32
13084	80	42237	18	45564	3	47310	2
13105	18	42305	94	45617	1 22	46403	2 84
13112	40	42310	30	45641	35	47511	22
13194	49	42372	22	45646	34	47531	42
26447	81	42558	72	45763	23	47539	47
29132	38	42596	17	45886	22	47547	86
30767	19	42702	32	46070	98	47607	...
31937	11	42822	37	46090	1 19	...	...
32596	61	42908	1 17	46117	1 34	...	...
32617	38	42980	49	46129	1 14	...	...
35012	12	43033	04	46172	1 32	...	...
35138	72	43086	1 39	46218	52	...	...

Kötelesek a ház és telek tulajdonosok a gyalog járók mellett elvonuló vízvezető árok telkők és házuk utcái színvonalának hosszában a mérnöki hivatal által előirt utasítás és méretek szerint megadni, azt tisztán tartani, nem különben kötelesek ezen vízvezető árkokon keresztül telkük kocsi lejártaánál hidat építtetni és jó karban tartani.

Kik ezen rendeletet meg nem tartják, illetve megszegik kihágást követnek el, és a városi szegény alap javára 2 frtól 25 frtig terjedhető pénzbüntetéssel behajtlatnság esetén 12 órától 3 napig terjedhető bezárással fognak büntettetni.

Ezen büntetésen felül az elmulasztott munkák az illető ház vagy telek tulajdonosok terhére hatóságilag fognak eszközöltetni.

Aradon, 1890 október hó 31-én.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

M. kir. államvasutak igazgatósága.
98017 | CII. szám.

Hirdetmény.

Magyar-osztrák-német fa- és fakereg forgalom.

Az 1888. évi augusztus hó 1-étől érvényes magyar-osztrák-német fa- és fakereg kivételése díjszabásához f. é. december 1-én II. pótlék lép életbe.

Ez tartalmaz:

Uj, illetve megváltozott díjtételeket a volt magyar északkeleti vasút állomásaival való forgalomban.

Megváltozott díjtételeket Hamburg, Brémen, Bremerhafen, Geestmünde, Harburg és Lübeck állomásokkal való forgalomban.

Több német és magyar állomások a díjszabásba való felvételét.

Díjtételek érvényen kívül helyezését a harsa-oderbergi vasút német állomásairól a szász kir. államvasutak Königstein, Pirna melletti Mueghl. Pirna és Schandau állomásokkal való forgalomban.

Némely egyéb díjtételek megváltoztatását, valamint az árkelet pótlék-táblázatok kiegészítését illetve helyesbítését.

A fentnevezett pótlékban foglal díjfölemelések, illetve forgalom korlátozások csak f. é. december hó 15-én lépnek hatályba.

Említtett II. pótlék a m. kir. államvasutak igazgatóságánál darabonként 0-68 márkáért kapható.

Budapest, 1890. október hó 24-én.

Az igazgatóság,
egyszersmind a köteléki igazgatóságok nevében.
(Utányomat nem díjaztatik.)

!Október 6-ki ünnepélyről!

a vendégek számára berendezett ágyakat, melyek visszamaradtak, meglepő olcsó árban kaphatók!

1200 darab lepedő,
600 darab pokrócz,
600 darab szalmazsák.

1 darab vászon lepedő toldás nélkül 95 kr.
1 darab pokrócz bordúrral 1 frt 15 kr.
1 „ „ Sottis 1 frt 55 kr.
1 „ szalmazsák elegendő nagy 52 kr., az ágynemű-üzletben!

Andrássy-tér 25. szám,
ÜRMÉNYI TÓBIÁSNÁL.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a városi levél-tárból kissejtendő iratok eladása iránt folyó év NOV. hó 17-én d. o. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár métermézánsként 12 frt.

A vételár készpénzben azonnal kifizetendő.

Arad sz. kir. város gazdasági székeének 1890 évi november hó 10-én tartott üléseéből.

Kiadta: **Kádás Kálmán,**
aljegyző.

2-3

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke ezennel közhírré teszi, hogy a városi szin és bérház déli oldalán két emeleti lakás és egy ugyanazon oldalon egy bolt-helyiség minden óráan kiadó.

Bérleni szándékozók felhívtnak hogy ajánlatukat a gazd. szék elnöke Parecz István tanássnak urhos nyujtsák be.

Arad sz. kir. város gazdasági székeének 1890. évi november hó 10-én tartott üléseéből.

Kiadta: **Kádás Kálmán,**
aljegyző.

2-3

Nyomatott az „Aradi nyomdarság“ nyomdájában.

Míról a felek oly hozzáadással értesítettnek, miszerint f. év nov. 28-ig a feles összegek felvétele végett jelentkezzenek, mert ellenkező esetben azok mint olévültek, a vár. ipariskola czéljaira fognak fordíttatni.

Arad szab. kir. város kapitányi hivatala 1890. november 10-én.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

M. kir. államvasutak igazgatósága.

Hirdetmény.

A m. kir. államvasutak uj helyi díjszabása.

A Bécsben megjelenő „Zeitschrift für Eisenbahnen und Dampfschiffahrt“ utolsó számában közölte a m. kir. államvasutak uj helyi díjszabásának díjkiszámításának egy részét, melyek birtokába a nevezett lap a m. kir. államvasutak igazgatóságának közlése szerint csak illetéktelen helyről, vizsgálás folytán juthatnak.

A közönség tájékozására arról is értesít nevezett igazgatóság, hogy a közölt táblázatok egy-részt nem teljesek, másrészt hibás adatokat is tartalmaznak és ennél fogva a közönség félrevezetésére alkalmasak.

Budapesten, 1890. november 7,

Az igazgatóság.
(Utányomat nem díjaztatik.)

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. Belügyminiszterium 61369 | 889 II. sz. a kelt intézményével jóvá hagyott 12757 | 403 884. sz. szabályrendelet alapján minden ház és telek tulajdonos felhívatik, hogy közzétett vagy aszfalttal el nem látott utcákban házuk és telkei előtt a gyalog járó f. évi november 30-ig terjedő idő alatt 1 és fél méter szélességben és 15 cméter magasságban homok réteggel akként borítsa be, hogy a ház vezető árok vagy folyóka fele 5 cméternyi esésel vezjön. Ha a gyalog járó 1 és fél méternél keskenyebb lenne, akkor az egészben fenntebb írt módokat, szerint homok réteggel borítandó.

Hirdetmény.

Ujabbán előfordult azon eset folytán, hogy a város területén veszett kutya kóborolt, a kutya- nek szájkosárral ellátására vonatkozólag már közhírré tett rendeletet jogérvényét mai naptól számított 40 napra, vagyis f. évi december hó 10-ig meghosszabított azzal, hogy az ezen idő alatt elfogott kutyaq kiválthatók nem lesznek.

Egyidejűleg utasítottam a negyedmestereket és a rendőri közegeket, hogy a szájkosár nélkül bárhol szabadon járó kutyaq tulajdonosait bejeltsék, hogy azok ellen, a fennálló eltartási szabály-rendelet alapján az eljárás megindítható legyen.

Arad, 1290. évi november hó 1-én.

Sarlot,
főkapitány.

Hirdetmény.

Ujabbán előfordult azon eset folytán, hogy a város területén veszett kutya kóborolt, a kutya- nek szájkosárral ellátására vonatkozólag már közhírré tett rendeletet jogérvényét mai naptól számított 40 napra, vagyis f. évi december hó 10-ig meghosszabított azzal, hogy az ezen idő alatt elfogott kutyaq kiválthatók nem lesznek.

Egyidejűleg utasítottam a negyedmestereket és a rendőri közegeket, hogy a szájkosár nélkül bárhol szabadon járó kutyaq tulajdonosait bejeltsék, hogy azok ellen, a fennálló eltartási szabály-rendelet alapján az eljárás megindítható legyen.

Arad, 1290. évi november hó 1-én.

Sarlot,
főkapitány.